СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 5-го СЕРПНЯ 1949. No. 181. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 5, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

БЕЗРОБІТТЯ НАЙВИЩЕ ЗА СІМ РОКІВ

Вашингтон, 3. серпня. — Уряд звідомляє, що число безробітних в місяцю серпню дійшло до 4,095,000, тобто є найвищим упродовж сьоми років, почнаючи з 1942 р. В тому році кількість безробітних дійшла була до 4,300,000. У порівнянні з місяцем червнем б. р. кількість безробітних зросла на 101,000. Не зважаючи на те, кількість затруднених при праці в місяцю липню виносила 59,720,000, а між ними було 900,000 студентів, що пішли на роботу підчас вакацій. В порівнанні з липнем 1948 р. кількість зайнятих працею зменшилася на 1,895,000. Статистичне бюро пояснює велику кількість безробітних сезоновим явищем з огляду на вакації і спеку.

883 ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ ПОБИРАЛИ НЕНАЛЕЖНУ ДОПОМОГУ.

Ню Йорк. — Генеральний прокуратор стейту почав вносити обвинувачення до суду проти 883 докових робітників за те, що вони побирали забезпечення на випадок безробіття, хоч в тому часі мали джаби. На початок стане перед судом 19 людей. Стейтова каса фонду суспільного забезпечення виплатила неналежно $115,000 удаваним безробітним. Докові робітники не працюють з дня-на-день, а тільки як треба вантажити або відвантажувати кораблі. Деякі з них, не маючи хвилево роботи в причалах, ідуть до іншої платної праці, а міжтим дістають виплату з суспільного фонду як безробітні.

ГУБЕРНАТОР ДЮІ ПРИСПІШУЄ ПРИЛЮДНІ РОБОТИ.

Олбені, Н. Й. — Губернатор Тамес Е. Дюі розпорядив, щоб у стейті почали здійснювати проєкти прилюдних робіт, обчислені на видаток $575,000,000, щоб зарадити безробіттю. Він зробив це на доручення міждепартаментової комісії, яка провірила недостачу робіт серед населення і заявила, що безробіття є поважне, одначе не дає підстави до сполоху. Губернатор пішов у своїм наказі по лінії президента Трумана, який минулого місяця дав доручення федеральним агенціям звернути спеціяльну увагу на околиці, в яких панує безробіття й почати відповідну акцію.

ПРИВЕЗЛИ 1,155 ПОМЕРШИХ ВОЯКІВ З ЕВРОПИ.

Бруклин, Н. Й. — Транспорт Каррол Вікторі привозить в пятницю 1,155 американських вояків, які згинули підчас війни в Европі й були поховані в Франції, Бельгії й Голандії. З цеї нагоди уплановано великі заупокійні богослуження в причалі ч. 3 в базі армії при 58 вул. і 1-шій евеню в Бруклині. З прибуттям нових небіжчиків перевезено загалом в Америку 152,000 вояків, які поклали своє життя на полі боїв в Европі. Дальших 10,000 небіжчиків будуть перевезені черговими транспортами, а ще 17,000 останутся на европейських цвинтарищах. Між ними є 13,000 нерозпізнаних.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕМБЛЕМ ДЛЯ АЛЯСКИ.

Вашингтон. — У конґресі внесено законопроект, щоб ввести обовязково американського вірла як краєвий емблем. Біжучого року конґрес ухвалив закон про обовязковий емблем для всіх стейтів за виїмком Аляски. Тепер Аляска звернулася до конґресу за введення там одноцільного американського знамени.

МАРШАЛ ВТИХОМИРЮЄ АДВОКАТІВ НА КОМУНІСТИЧНІМ ПРОЦЕСІ.

Ню Йорк. — Ворожнеча адвокатів до судді Медіни, який проводить процесові проти комуністичних провідників, доходить до такого розярення, що суддя кількома наворотами кликав у середу судових маршалів, щоб посадити адвокатів. Це діється тому, що адвокати хочуть відвернути увагу свідків оборони від зізнань в справі діяльности підсудних, а зате хочуть спонукати свідків до виголошування промов про положення робітників в Злучених Державах. Таке наставлення оборонців спонукує суддю ставити свої питання до свідків, щоб завернути розправу з манівців на правильний шлях. Суддя раз-у-раз пригадує адвокатам на те, що вони допускаються обиди суду своїм непослухом, одначе це ще більше вирушує адвокатів з рівноваги. Таке сталося в середу підчас переслухання як свідка оборони, пані Джералдини Лайтфут, яка, як нігерка, хотіла говорити про „масакри нігрів", а суддя її припинив. — Комуністичні провідники обвинувачені в навчанні, як насиллям скинути американський уряд.

ШЕРИФА ПОСТАВЛЕНО ПЕРЕД СУД ЗА ПОБИТТЯ НІГРІВ.

Ровм, у стейті Джорджія. — Федеральна велика судейська лава поставила в стан обвинувачення шерифа (повітового поліційного урядовця) і трьох його помічників за те, що напали в масках Ку-Клакс-Клена сім нігрів в місцевості Гукер і їх побили. Судейська лава переслухала в цій справі 70 свідків, між ними д-ра Семюела Гріна, голову тайної організації Клена. Лава закидає обвинуваченим „змову для нанесення каліцтва, для насилля і для переслідування". Провини допустилися обвинувачені тим, що напали на нігрів, коли вони справляли домашню гостину, вивезли їх з хати й побили.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ МИРОТВОРЦЕМ МІЖ КАРДИНАЛОМ І ПАНЕЮ РУЗВЕЛТ.

Виміна листів між кардиналом Франсисом Спелманом та панею Елінор Рузвелт в справі вживання прилюдних вантажних авт дітьми парафіяльних шкіл відбилася на нюйорській партійній політиці. Щоб злагіднити цей конфлікт, посадник міста Ню Йорку, Вилйем О'Двайер, зголосив свої услуги для замирення обох сторін. Посадник каже, що спір шкодить містові, стейтові й нації й тому треба довести до порозуміння. Ні кардинал ні пані Рузвелт не виявили своїх думок з приводу посередництва.

ЗА НАЛАДЖЕННЯ ВІДНОСИН НА КАРІБСЬКОМУ МОРЮ

Вашингтон, 3 серпня. — Уряд Злучених Держав віднісся до урядів інших американських республик в справі відносин на Карібському морю, де безупину вибухають револьти й ворожнечі між сусідами і загрожують мирові в Західній півкулі. Вашингтон вийшов з предявленням, щоб скликати конференцію міністрів закордонних відносин на підставі засад Між-Американської Мирової Комісії. Цю комісію покликано до життя на нарадах Американських Міністрів Закордонних Справ, що відбулася на острові Куба в 1940 р. Вона складена з представників Злучених Держав, Куби, Аргентини й Бразилії. Заворушення повстають внаслідок ворожнечі між Домініканською Республикою й Гаїті; між Коста Рікою й Нікараґвою, а теж внаслідок спроб заговірників напасти на Домініканську Республику з Куби.

КУБА МАЄ ДІСТАТИ СТО МІЛЬЙОНІВ ПОЗИЧКИ ЗІ З.Д.А.

Гавана, 3 серпня. — Уряд Кубанської Республики виявив, що покінчив переговори з Першою Бостонською Корпорацією в справі позички у висоті сто мільйонів на започаткування програми прилюдних будов. На запоруку для позички мають бути видані державні бонди на 4%. Є це найбільша позичка, яку колинебудь затягнула Куба. Попередна подібна позичка, затягнена в 1937 р в Манюфекчурерс Трост Компані в Ню Йорку, виносила 85 мільйонів долярів.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ АВСТРІЇ

Вашингтон. — У повновластях, яких домагається президент Труман при розподілі военної допомоги для европейських держав, придумано плян, щоб президент міг вислати військову допомогу для Австрії, хоч вона не належить о Атлантійського Пакту. Крім того фонди можуть бути вжиті для оборони Китаю, де комуністи створили свою силу. На скільки йдеться про Австрію, то прихильники програми Трумана кажуть, що треба приготовити якусь силу на випадок миру між Австрією й Аліянтами, щоб не сталося таке, як сталося з Болгарією, Румунією, Угорщиною й іншими країнами, які попали піт советський режім негайно після заключення миру й відтягнення американської армії.

В. БЛАВАЦЬКИЙ КЕРІВНИКОМ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ У ФИЛАДЕЛФІЇ.

Филаделфія, 4-го серпня. — Тут засновано Український Театр під мистецьким проводом Володимира Блавацького. Ця мистецька установа кладе собі завдання обслуговувати своїми виставами всі більші осередки Злучених Держав і Канади. В склад Театру входять відомі, визначні артисти зі скитальщини. Мистецький провід і режисура є в руках В. Блавацького, музичний провід обняв проф. Ярослав Барнич, а хореографію б. прімабалеріна Львівського Оперного Театру, Валентина Переяславець. Чергові режисери: Богдан Паздрій і Роман Тимчук. Сценічне оформлення вистав проєктуватимуть відомі українські мистці образотворці. Театр має власну оркестру, а в його репертуарі є ряд п'єс українських і чужинних драматургів і композиторів. Перша вистава Українського Театру відбудеться у Филаделфії, в залі Тавн Голл, в дні 25-го вересня.

В ЧЕХІЇ ВІРНІСТЬ ЦЕРКВІ Є ЗРАДОЮ ДЕРЖАВИ

Прага, 4. серпня. — Чехословацький державний суд засудив вчора католицького священика Альоїса Файстля на вісім років тюрми за „зраду", якої він допустився, відмовляючись уділити Святих Тайн одній жінці, що належить до комуністичної партії. Священик поступив згідно з декретом Конґреґації Святої Столиці про екскомуніку комуністів і визнавців комуністичної теорії. Це був перший відомий випадок практичного застусування папського декрету, як теж перший випадок жорстокої большевицької реакції на нього. Подробиці цього факту такі: одна 69-літна комуністка захворіла і в страху перед смертю хотіла висповідатися. Священик, переконавшися, що вона є членом комуністичної партії, відмовив їй Святих Тайн, але уділив їх, як вона зголосила своє виступлення з партії. Опісля жінка виздоровіла і повідомила про все поліцію.

НАРАДИ АМЕРИКАНСЬКИХ ШЕФІВ ШТАБУ В ЛОНДОНІ.

Лондон, 4. серпня. — Шефи штабів американських збройних сил, ген. Бредлі, адмірал Денфелд і ген. Ванденберґ, відбули вчора строго довірочні наради з британськими військовими керівниками.

ПРИЇЖДЖАЄ 700 УКРАЇНСЬКИХ ІМІҐРАНТІВ

НОВІ ВАЖЛИВІ ЗАВДАННЯ В ПЕРЕСЕЛЕНЧІЙ АКЦІЇ ЗУАДК

Филаделфія, 4 серпня. З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що чотирма транспортами нових іміґрантів з европейської скитальщини, які в найблищих днях причалять до порту в Ню Йорку і Бостоні, приїжджає старанням цього Комітету 700 українців. Транспорти причалять в такому порядку: „Дженерал Ленґфіт" — до Ню Йорку, в суботу 6-го серпня; „Дженерал МкРі" — до Ню Йорку, в неділю 7-го серпня; „Дженерал Говзе" — до Ню Йорку у вівторок, 9-го серпня і „Дженерал Гаан" — до Бостону того ж дня. Тому, що цими транспортами приїде вже около 40 українських родин на завірення американських фармерів, які після деякого прикрого досвіду з досі спровадженими новими іміґрантами відмовилися їх приняти, ЗУАДКомітет звертається з гарячим апелем до українських громад в митрополитальній окрузі Ню Йорку і Ню Джерзі, як теж до всіх інших, щоби вони приготовилися на тимчасове прийняття кількох родин і тим вможливили їм перебути найважчий час, заки зможуть влаштуватися. Якщо немає приватних родин, що в цих наглих випадках могли б допомогти, можна б це зробити в Народних чи Церковних домах. До нових іміґрантів на американських фармах ЗУАДКомітет звертається з таким же гарячим апелем, щоби вони ради рятунку своїх численних друзів з европейської скитальщини виконували свої зобов'язання та своїм поступованням і своєю працею не тільки не утруднювали переселенчої акції, але й зі свого боку в ній допомогли.

ПОВІДОМЛЕННЯ В СПРАВІ ПОХОРОНІВ БЛ. П. МИКОЛИ МУРАШКА

Похорон бл. п. Миколи Мурашка, покійного головного предсідника Українського Народного Союзу, відбудеться в суботу, дня 6-го серпня, в год. 9-тій рано, з похоронного заведення Івана Ковальчика при 129 Ґренд Стріт в Джерзі Сиֽті, Н. Дж., до місцевої української католицької церкви св. Петра і Павла при Сосекс і Ґрін Стрітах, і опісля на Ровз Гілл Семетері в Савт Лінден коло Елизабет, Н. Дж. Сьогодні, в четвер 4-го серпня, тіло Покійного лежить в похоронному заведенні Мирона Литвина в Ірвінґтон—Нюарку, де в год. 8-мій ввечорі місцевий парох, Всч. о. Краєвський, відправить Панахиду. Завтра, в п'ятницю, 5-го серпня, тлінні останки Покійного будуть перевезені до похоронного заведення Івана Ковальчика, де в год. 7:30 ввечорі місцевий парох, Всч. о. сов. В. Лотович, відправить Парастас.

Закликається урядників і членів всіх відділів УНСоюзу митрополитальної округи взяти масову участь в похоронних обрядах і цим віддати останню прислугу свому довголітньому Головному Предсідникові.

Джерзі Сити, 4-го серпня 1949.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

СОВЄТИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВІЛЬНИЦТВА ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

Женева, 4. серпня. — Представник Совєтського Союзу в Економічній і Соціяльній Раді Об'єднаних Націй, д-р Амазасп Урітіюніян, признав на вчорашній сесії Ради, що в Совєтському Союзі існує система „поправних" каторжних робіт для всіх тих, що „намагаються підірвати соціялістичну систему". Совєти призналися до цього злочину під напором доказів, що їх видвигнув британський представник. Інше діло, що совєтський представник обороняв цю систему каторги, яка — по його словам — є „людяною методою напраляти злочинців". Представник Злучених Держав, асистент державного секретаря Вілард Торп, вніс у висліді дискусії резолюцію, домагаючись створення окремої міжнародної комісії, яка почала б переслухання та провірку цілої справи. Совєти рішучо виступають проти цеї резолюції, обвинувачуючи з черги Британію, що вона вдержує невільництво в своїх колоніях.

СЬОГОДНІ ПІДПИШУТЬ ІТАЛІЙСЬКО-ЮГОСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР.

Рим, 4 серпня. — Вчора тут офіціяльно заповіджено, що сьогодні має бути підписаний італійсько-югославський торговельний договір, переговори над яким велись в перервами вже від кількох місяців. Рівночасно з цим кружляє вперта поголоска про недалеку зустріч маршала Тіта з прем'єром де Гаспері та що вони на спільних нарадах мали б обговорити всі спільні проблеми між обома країнами, включно з дальшою долею Тріесту. Цим подіям в міжнародних колах приділюється велику увагу, бо вони можуть означати рішальний зворот в політиці на Балканах.

ВІДКИНУЛИ СОВЄТСЬКИЙ ПРОТЕСТ В СПРАВІ ІТАЛІЇ.

Лондон, 4 серпня. — Уряди Злучених Держав Америки, Британії і Франції відкинули совєтський протест проти приступлення Італії до Атлантійського пакту, в якому обвинувачувано Італію за порушення зобов'язань мирового договору. У відповідях західних Аліянтів стверджується безпідставність того протесту, внесеного Совєтами ще в дні 19-го липня, заявляючи, що Атлантійський пакт не передбачує жадних змін в договірних зобов'язаннях Італії щодо кількости збройних сил і їх виряду, як теж сам пакт не має аґресивного характеру, як це твердять в своїй ноті Совєти.

РОЗБИТО КОМУНІСТИЧНУ БРИГАДУ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 4 серпня. Грецький генеральний штаб повідомив про розбиття одної бригади большевицьких партизанів, які намагалися вихопитись з оточення в горах Граммос. Вісімнадцять партизанів згинуло, а між полоненими є командант бригади, один з найвизначніших партизанських провідників.

ВІДКРИЛИ НОВІ ПОКЛАДИ МАНҐАНУ В ЮГОСЛАВІЇ.

Белґрад, 4 серпня. — Югославська преса повідомила про відкриття нових багатих покладів манґанової і залізної руди та інших стратеґічних сировин.

ГОЛАНДІЯ РАТИФІКУВАЛА АТЛАНТІЙСЬКИЙ ПАКТ.

Гааґа, Голандія, 4 серпня. — Вища палата голандського парляменту ратифікувала вчора Атлантійський пакт більшістю 29 голосів проти двох комуністичних. Нища палата прийняла його ще в дні 19-го липня і більшістю 67 голосів проти сімох. Після вчорашньої ратифікації Атлантійський пакт вже зможе увійти в силу, як тільки ратифікаційні документи будуть передані на переховання у Вашинґтоні. Договір передбачує, що він увійде в силу після того, як його ратифікують сімох оригінальних партнерів: Злучені Держави, Британія, Франція, Канада, Бельгія, Голандія та Люксембурґ.

НЕО-ФАШИЗМ У ВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт, 4 серпня. — Західні спостерігачі стверджують, що кампанія до найблищих виборів до першого західно-німецького федерального уряду, що мають відбутися вже 14-го серпня, дала нагоду до виявлення сильних націоналістичних настроїв серед німців. В передвиборчих промовах всіляко критикується не тільки совєтську, але теж західну окупаційну адміністрацію країни і власне на тому тлі помітно зникає серед німців післявоєнна політична апатія. Переведені деякими часописами анкети виявляють, що дві головні патії, соціялістична і християнсько-демократична, все ще мають найбільшу популярність, то проте помітний теж зріст впливів правих екстремістів.

ЧЕРГОВА ОБЛУДНІСТЬ СОВЄТСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В БЕРЛІНІ.

Берлін, 4 серпня. Совєти одним помахом пера заперечили своє зобов'язання перед західними союзниками та перед німецькими залізничниками, яким вони під час недавнього страйку обіцяли компромісово виплачувати їх заробіток 60% в західно-німецькій валюті. У відповіть на західну ноту зі запитом, чому вони ще досі того зобов'язання не виконують, совєтське управління заявило, що в його секторі міста ніколи страйку не було і тим самим воно не має жадних зобов'язань.

АВСТРІЯ ВІРИТЬ В ПРИПИНЕННЯ КОМУНІЗУ.

Відень, 4 серпня. — Після минулорічного захоплення большевиками Чехословаччини, Австрія загально вважається найбільш загроженим кандидатом на чергову жертву совєтського імперіялізму. Проте, австрійський канцлер, Леопольд Фіґль, висловив вчора переконання, що в теперішніх обставинах Совєти вже не поважилися б провокувати світ замахом на ту країну та що Австрія зможе вважатися у відповідній мірі безпечною навіть після підписання мирового договору і евакуації окупаційних військ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПІВВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ

Людство має прикрасні закони, краєві і міжнародні. Якби бодай частину тих законів респектувалося в усіх закутинах світу, ми переживали б золотий вік. Взяти б тільки конституції поодиноких країн, цілий ряд міжнародних конвенцій, аж до останньої про людські права, що їх ухвалено на Загальному Зібранні Об'єднаних Націй; і все це створювало б прекрасну базу, щоб людина була людині братом, щоб кожна одиниця, кожна група і кожний нарід міг користати з благословенних чотирьох свобід, міг жити, працювати і творити на благо собі, своїй родині, свому народові та всьому людству.

Це так на папері. Але приглянутись дійсності і тоді приходиться до переконання, що закони справді твориться тільки на те, щоб їх переступати. Головно міжнародні закони. Це тим трагічніше, що про це всі знають, на це мають докази, що злочинців не тільки ловиться на гарячому, але вони й самі не виявляють більшої турботи про інших та поповнюють свої злочини в живі очі. І в таких обставинах деклямується про культуру і цивілізацію, висловлюється надії на „тривкий мир" та обманюється себе і своє оточення.

При цьому маємо на думці Совєтський Союз і його безприкладні злочини, поповнювані за залізною заслоною. Тридцять років існування большевицького режиму — це один безперивний ланцюг злочинів всіх можливих і неможливих категорій. Там поповнено не тільки всі ті злочини, що їх охоплено карним кодексом цивілізованого людства, але й створено цілий ряд „оригінальних", що їх могла тільки видумати найбільша фантазія садиста. Тридцять років це довгий час, це в прийнятих обрахунках означає одне покоління, і за той час можна і треба було не тільки ті всі злочини розкрити, що в деякій мірі і зроблено, але й зайняти до них відповідне активне становище. Карні кодекси майже всіх країн передбачують, що хто спокійно приглядається поповнюваним на його очах злочинам, той тим злочинам потурає і стається їх співвинновником. Ця моральна співвина обов'язує і в міжнародній площині. І якщо ми так підходитимемо до теперішньої дійсності, бо до неї цілком певно так підійде історія, тоді зробиться нам моторошно за нас самих і за нашу добу.

Вже перед війною було відомо, що від большевицької кулі під стінкою згинули мільйони невинних людей, що дальші мільйони згинули в страшних муках від нарошно зорганізованого голоду, що інші мільйони жертв гинуть на каторзі, що там справді злочин на злочині їде і злочином поганяє. А як на це реагував світ, як реагував хочби на поголовне винищування українського народу? Найвище ствердженням факту й то, звичайно, тільки в короткому аспекті своїх кожночасних політичних інтересів. А під час війни це все забулося, махнуто рукою в додатку на Катинь і Вінницю і власть імущі та переможці заходились будувати „кращий світ" і „справедливий мир" з найбільшими в історії кремлівськими душогубами.

Протягом кількох післявоєнних років обставини дещо змінилися, але залізна заслона продовжує існувати і за нею продовжується поповнювати старі злочини і плянується нові. А „культурний світ" задовольняється ствердженням факту і на тому кінець.

На теперішній сесії Економічної і Соціяльної Ради Об'єднаних Націй в Женеві у Швайцарії, британський представник наявними фактами виказав існування масового невільництва в Совєтському Союзі. Свої твердження піддержав аргументами таки зі совєтської статистики. Що більше, совєтський представник сам признав вчора, що за залізною заслоною існує система „поправних" каторжних робіт для усіх, хто „підриває соціялістичну систему". І немає теж сумніву, що тих жертв злочинної „соціялістичної системи" є мільйони. За це відповідальне все людство, зокрема ті країни, яких історія зробила відповідальними за долю світу. Вони можуть скинути зі себе співвідповідальність за поповнювані за залізною завісою злочини тільки тоді, як піднесуть заслону і злочини припинять, потягаючи до відповідальности злочинців.

Америка не здає позицій і на Балкані

Два важливі американські потягнення з 1. серпня звертають увагу політичного світу. Департамент стейту вислав другу з черги ноту до Балканських держав, тобто до Болгарії, Румунії й Угорщини, в справі постійного порушування цими країнами прав людини, всупереч умов, поміщених в мирових договорах між згаданими державами й колишніми Аліянтами з другої світової війни. Того самого дня президент Труман, висилаючи звіт з орудування фондами для допомоги Греції, виявив, що сила грецьких повстанців маліє і Греції вже не загрожує політичний, військовий або економічний занепад.

Обі оці прилюдні заяви відвертають хвилево увагу спостерегачів міжнародних подій від західної Европи, а звертають її на південно-східний куток цього континенту.

Идеться головно про Грецію, про яку президент твердить, що „за час, до якого відноситься огляд, партизанська армія не тільки не втримала своєї сили, але й потерпіла втрати далеко більші, ніж могла їх поповнити схоплюванням чи рекрутуванням".

Президент ще сказав, що звідомлення за місяць червень виказують, що стан партизанської армії зійшов до найнижчого числа від жовтня 1947 р.; що стан цієї армії з днем 31. березня 1949 р. виносив 19,830 осіб, хоч 1. квітня 1948 р. її стан виносив 26,000.

У ноті департаменту стейту до Балканських держав з 1-го серпня згадується, що свого часу Організація Обєднаних Держав покликала була до життя Спеціяльну Комісію для Балканських Справ для провірки допомоги, яку дістали грецькі комуністичні партизани в боротьбі проти грецького уряду. Звіт цієї комісії зігнорувала Росія й не допустила до його використання у відношенні до Балканських держав. Тому, як треба здогадуватися, Злучені Держави й Великобританія тепер повели самостійну акцію супроти Балканських сателітів.

Цю акцію уможливлює теперішнє становище югославського диктатора Тіта, який не тільки відмовився дальше підпомагати грецьких повстанців, але ще й загрозив увязненням, якщо вони будуть переходити югославську границю, втікаючи з Греції.

Коли мова про зменшення діяльности грецьких повстанців, то варта пригадати деякі місця зіз віту Спеціяльної Комісії для Балканських Справ, яка з доручення О.Д. почала свою працю 22. жовтня 1947 р. і в листопаді того року опинилася на Балкані. Комісія складалася в початках з представників 11 держав, одначе Польща й Росія відмовилися брати в ній участь і тому тільки 9 комісарів переводили працю. Наче на перекір цій комісії, грецький комуніст-повстанець, „генерал Маркос", за заохотою тоталітарних балканських держав, проголосив створення „Тимчасового Уряду Вільної Греції" 23. грудня 1947 р. і почав посилений похід проти Греції. Північні сусіди, головно Болгарія, а потім Альбанія й Югославія, ніколи не заперечували, що вони дають підтримку Маркосові. Він видав тоді брошуру „Що робити, заки прийде Сталін" і при її допомозі почав не тільки словний обман на велику скалю, але й дикий наступ на Грецію.

Спеціяльна Комісія для Балканських Справ не гаяла часу і пробувала основно провірити, звідки йде поміч для повстанців і якими методами вони воюють. Від грудня 1947 р. Комісія поділилася на групи і переслухала 1,400 свідків. Пересіяні наче через сито, ці зізнання творять велику доводову силу. Вони виказують, хто постачав повстанцям гармат, крісів, моздірів, машинових скорострілів, протилетунських гармат, артилерії, як теж харчів: хліба, муки, рижу, макарону, сира; одягів, вантажних авт, мулів, медичних засобів і всього того, чого потребує модерна армія у війні серед гір.

Свідки ствердили, як болгарська прикордонна сторожа одверто захищала повстанців, коли їм приходилось втікати з Греції; як альбанські пограничні вояки стріляли на державну грецьку армію таки на грецькій території і т. п.

Та далеко інтересніші вісті передали свідки про брутальну поведінку повстанців супроти грецьких дітей. Вони виловлювали їх ніби то для охорони їх перед грецьким урядом, а на ділі на виховання з них яничарів проти власного народу.

Документи, зізнання батьків і інші докази виказують, що тільки в рідких випадках батьки далися одурити і добровільно віддали свої діти повстанцям. Зате загальне свідоцтво таке, що повстанці творили тайні відділи, які йшли наперед до сіл, з яких опісля мали забрати дітей. Обсерваційні групи, вислані Спеціяльною Комісією, ствердили понад всякий сумнів, що повстанці вели плянову акцію за схоплення всіх грецьких дітей для їх перевиховання на ворогів власних батьків і на створення з них молодечої партизанської армії. Це була нераз проста проста крадіж, нераз насильне схоплення.

Точного обрахунку схоплених дітей не зроблено ніколи, одначе Комісія подає приблизну цифру на 20,000. Коли Спеціяльна Комісія внесла протести до північних держав проти такого варварства, то відповіді на такі протести були зправила однакові, наче диктовані одним чоловіком, а це заперечення, наче б хтось насильно забирав дітей. Не зважаючи на ці заперечення, Міжнародний Союз Діточого Добробуту в Женеві ствердив, що це було схоплювання дітей і що воно йде в розріз з примітивними засадами про збереження прав людини і дитини.

На підставі звіту Спеціяльної Комісії Генеральна Асамблея О.Д. перевела в листопаді 1948 р. резолюцію, що грецькі повстанці допустилися насилля і тому північні сусіди мають звернути ці діти Греції.

Найновіша нота Злучених Держав до Балканських совєтських сателітів згадує про насилля прав людини в тих країнах. Нема сумніву, що Америка й Великобританія використають оці матеріяли Спеціяльної Комісії в додатку до доказів про насилля над духовенством і світськими патріотами, поповненими в цих країнах. Це все вказує, що Америка й західні Аліянти приготовляються до остаточного порахунку з підсовєтськими країнами за згадані вище й інші насилля над людиною.

Улас Самчук.

ПОЕЗІЇ І ВІРШІ

Це — крик, повторений
сотнями вартових,
Крізь сотні рупорів — це
накази могутні,
Це пломінь маяків на сотні
гір стрімких,
Відвічний клич ловців у
пралісах безпутніх
І що це справді так — о,
Боже, хай цей крик,
Як доказ правоти горить
і не згоряє,
Хай зойк пломінний цей
колує з віку в вік
І гасне на межі Твого
безкраю.

Це пригадався Бодлєр у інтерпретації Маланюка. Ці слова призначені не лише поетам... Мені, Вам і кожному, хто, словом, барвою, звуком чи різцем творить мистецтво... У всіх часах і всіх доступних засягові людини просторах. З-над Тибру та Ефрату, з-над Нілу, з-над Дніпра і Сени аж до наших днів бачимо, чуємо й вичуваємо гарне. Гарне і мудре слово. Гарну і гармонійну барву. Гарний і заплідноючий звук. Гарний, тесаний камінь, чи бронзу. Беремо це, як щось самозрозуміле, як щось, що нам і тільки нам, як людям, належить. Оздоблюємо тим нашу память, наше мешкання і весь простір, через який проходить, від початку до кінця, наше повне неспокою та забаганок життя.

Коли бачимо, чи бодай читаємо про палаці з острова Кносос, Помпеї та їм подібне, коли перегортаємо книгу у пергаменті, яку сім віків перед нами писав вигнанець Данте, коли проходимо Лювром і зупиняємось перед різьбою Венери Мілоської, чуємось при тому, що ми не даремно звемось людьми і що саме тому ми так глибоко вросли в основу найвищого сенсу існування всього живого на цій планеті. Думаємо: це створив Я, — Людина... Моєю правою оцією рукою, снагою моєї неспокійної, страждаючої муками вічного народження думки, жаром мого вічно горіючого серця. І те, мною створене, жене з покоління в покоління, а з ним живу і я, не дивлячись хто в межичасі приходить на землю — Христос, чи Анти-Христос.

Вічність, вложена в оформлену мною силу краси, приносить славу імені Людина та невміручість її божественної сути.

Поезія, це все! Все, що бачить наш вникливий зір. Вона була вічно і є вічно і у всьому.

„Хай зойк пломінний цей
колує з віку в вік.
І гасне на межі Твого
безкраю".

І саме цікаво де та „межа безкраю"? Не менш цікаво де його початок. Але знаємо поезію печерну, поезію папірусів з Терени, знаємо вже Овідія та Вергілія, але який це, прошу, початок? Мимохіть насувається слово вічність, то саме, що значить „межу безкраю" до якої не доходять ніякі нитки нашої усвідомленої мислі.

І це ніяке порожнє слово. Це ніякий викрик політичного агітатора. Це поезія, якої ніяка черства душа обійти не може — бо вона в самому життю, в його нерві, в його всій природі. І тому, творячи чи відтворюючи поезію, не можна ніяк оглядатись на тих, що вам нашіптують, як то мається творитись. Такі речі ніяк не можна міряти вимогами якого-будь політбюра, чи Хрущова, навіть коли така доба, як наша, що вся увійшла у зарозумілість свого егоїстичного наставлення, цього від нас і вимагає. Політика, чи тирани хочуть монополізувати і поезію. Бідні! Вони не знають, що Боже і гарне дістало початок тоді, коли появився перший звук, перша барва, перше слово. І кепські ті поети, що не вміють відрізнити цих двох понять і даються профануватись недостойними речами, часто в імя жалюгідних вартостей.

Ні! Наша доба — доба великої поезії. Трагіка її не має меж, а все, що гарне є трагічне. Треба лише не злегковажити свого післанництва. Поете, і не віддати міці й жару твого творчого серця на базар плитких буднів, де продають честь і вічність разом зі старими пантофлями та поржавілими цьвяхами. Не злегковажити навіть тоді, коли це тобі, Поете, видається неможливим. Навіть тоді...

Бо неможливого тут немає. Мистецтво ніякий плякат і не можуть тут тобі вказувати порожні, плиткі політикани, чи недолужні „критики", що саме тобі треба, щоб ти був поетом. Поезія сама скаже тобі твоє справжнє, та поезія, що жила і живе в твоїх очах, у твоїй крови. Та, що була в землі і вийшла з неї в роскопках Помпеї, що була на дні океану і вийшла з нього в легенді про Атлянтиду... Хай, Поете, це буде лише твоя справжня віра у твоє справжнє божество. І це буде справжня, вічна поезія. І вона прославить твоє імя і імя нації, до якої ти належиш.

Інакше, це вийдуть тільки вірші...

Хто мав нагоду бути редактором наших часописів, або хто мав нагоду бути в контакті з ширшими масами свого народу, той знає, які стоси списаного віршами паперу напливають до таких місць. Це вказує, що людина заздро ловить можливість бути поетом. Є між тим велика данина звичайній хоробі, що зветься графоманією, але часто є в тому і щось більше, що ми звемо віршами. Читаєш інколи і думаєш: є тут все, що потрібно для вірша, але одночасно не можна відвязатись від настирливого питання, що саме бракує цим віршам, щоб з них стала поезія. Бачиш там елементи природи, читаєш гарні слова про батьківщину, але поруч з тим виразно вичуваєш, що ось та людина, що так прекрасно володіє римом і ритмом, не має в тому частиць свого власного мозку, нерва, крови, серця і духа святого. Здається, що вона робить з чогось копію, що вона щось і когось малпує. Часто вона ловить дешеві і популярні гасла дня і вважає їх за вартості. Вона ті плякатні „ідеали" не пропускає через фільтр свого духового єства і, перенявшись ними безпосередньо, мусить згинути так само скоро, як ті псевдовартості, якими вона захопилась. Вона не горить огнем незбагнутого, того, що вічно вибухає і вічно зриває накипи буднів, а лише тліє в півхолодному попелі низин достатньо намацальних кожній істоті, що має людські очі і пальці. І саме з таких творчих побудників повстає не поезія, а тільки вірші.

Бо поезія, це мова душі і духа, а вірші тільки витвір мозку. І тому не хватись гарно римувати, щоб дійти до досконалого. Зрештою, сама рука вічности має чарівну властивість розпізнавати справжнє. Вона вибере те, що заслуговує бути вибраним, навіть тоді, коли хтось з нас, маючи заздрість, чи незрозуміння, хотів би цьому перешкодити.

Поезія — Вічність, а вірші тільки папір.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

86)

Людожерство тривало до самого травня, поки не з'явилася трава, їстивне коріння, риба та всяка зелень.

...А в цей час у Новоросійську і в інших Чорноморських портах величезні елеватори перепомповували з берега в іноземні пароплави пшеницю, кукурудзу, макуху, горох, соняшники. А з холодильників — заморожене м'ясо, биту птицю, експортний бекон, рибу, мільйони яєць...

Ще 7-го серня 1932 року було видано закон, який карав десятьма роками всіх, хто зазіхав на державну власність.

Голодна жінка накопала на закинутому колгоспному городі десять кілограмів картоплі. Її судили й дали десять років. Голодний підліток, що працював на засолюванні риби в Новоросійську, дістав десять років за крадіжку одного відра хамси (дрібненька риба).

В станиці Кущівській колгоспники, що працювали на засіві ярої пшениці, об'їдались протруєним зерном і десятками вмирали тут таки, на полі, за сіялками. Для закону з 7 серпня вони вже були недотикливі.

Община євангельських християн із 80 чоловіка, віддавши все заготовцям, відмовилася вступити в колгосп і в останній стадії виснаження з голоду насилу вийшла на кладовище й з молитвою тихо стала вмирати. На третю добу кінчились останні мученики з затиснутими в руках Біблями. Тільки через два тижні санітарна бригада ставропольських комсомольців стягла їх у одну спільну яму.

Подібне творилось і на Тереку, в Калмицькій області, в Середній Азії. За словами очевидців, у цих областях людожерство набрало таких загрозливих розмірів, що налякало навіть самих гепеупівців. Було заарештовано кілька тисяч чоловіка людожерів, переважно чоловіків — мусульман, які майже всі були розстріляні в льохах ГПУ.

Скільки вмерло від штучного сталінського голоду нещасних селян та інших громадян СССР? Точної цифри ніхто не знає, навіть саме ГПУ й статистичне управління. У всякому разі, ця цифра не менша 15 мільйонів. Пізніше, на слідстві, коли кількість погиблих від голоду я визначив на 20 мільйонів чоловіка, слідчий запротестував і став загрожувати мені всілякими лихами. Я погодився зменшити її на 10-12 мільйонів, слідчий замовк і записав ту цифру до моєї справи. Я тоді подумав: якщо ГПУ погоджується на 10-12 мільйонів, то скільки насправді з а г и н у л о нещасних?..

А скільки було виловлено й зареєстровано всіх людожерів, або випадків людожерства? Це, — таємниця ГПУ.

Вже в 1939 році, коли з Соловків перевезли в Заполяр'я в'язнів „Єжовського набору", я дізнався від них, що з Соловків вивезли всіх в'язнів, за винятком 340 каннібалок, яких залишено, як працівниць на місцевій гепеупівській сільсько-господарській фармі.

— А це що ж за такі звірі — каннібалки? — спитав оповідачів в'язень.

— Це — людожери з України й Кубані.

— Так, так, це було в 1932-33 роках... в країні, котра зве себе н а й д е м о кратичнішою країною в світі.

Якось раз у потязі я розмовляв із одним видатним партійним працівником, з орденом на грудях. Він спокійно слухав мої розповіді про страхітливий голод у кубанських станицях, і тоном вівісектора-ката закінчив мої оповідання таким висновком:

— Це все — суцільний куркульський саботаж. В о р о г, звичайно, буде опиратись... Але питання — „хто — кого?" — не припускає ніякого лібералізму й сентиментальностей... І якщо треба буде,, ми знищимо 50% цих троглодитів (це — селян і робітників!), але соціялізм в „одній країні" таки побудуємо!

Коли я потім розповідав про цей випадок у потязі своєму слідчому, він лицемірно заявив:

— Дуже шкода, що ви не знаєте його прізвища, а то ми б показали йому його 50%!

Але що значить ця фраза, коли цей же чекіст керував кампанією випомпування зерна із станиць і виселення розкуркулених на Сибір і в Середню Азію? Крім того, він не міг не знати таємної постанови відомої в той час наради партактиву, тоді ще Північно-Кавказького краю (1933 р.).

На цій нараді представник „партії й уряду" Каганович авторитетно заявив, що коли для виконання завдань партії й уряду доведеться переступити через трупи куркульства, яке чинить опір, партійні робітники на місцях повинні будуть це робити.

І вони це зробили (хоча деякі з них від жаху божеволіли й кінчали самогубством). І якщо орденоносний партієць так відверто жертвував 50% „троглодитів" в ім'я будованого соціялізму, то, значить, він цілком виразно висловлював установку „генеральної лінії партії". І не його це були відсотки, а „великого і мудрого..."

Пізніше, коли мене допитував у Ростовському крайовому НКВД начальник відділу релігійних справ, чекіст Парфанович (онук Таганрозького єпископа!), запитав мене, чи підтверджую я своє попереднє свідчення щодо голоду в

(Продовження на стор. 4-тій).

Д-р Іван Німчук.

СОВЄТИ У ЛЬВОВІ

ПЕРШІ ЧОТИРИ ДНІ ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ

2) (Продовження

Зі Львова вийшло на захід, не чекаючи на прихід червоної армії, всього кілька визначніших українських діячів: посли В. Мудрий і Скрипник, проф. Роман Смаль-Стоцький, організатор і голова Лугової Організації д-р Роман Дашкевич, редактор Іван Кедрин-Рудницький і Роман Голіян та ще може дехто. Всі інші, хоч мали добру нагоду покинути вчас Львів, залишились на місці, не прочуваючи, що їх чекає.

А по львівських вулицях вештались уже численні большевицькі аґітатори в уніформах, що оповідали гурткам львовян, які збирались довкола них, чуда-дива про життя в совєському раю: про широкі права робітників і селян, про їх добробут, про безплатне навчання у всіх школах від найнижчих до найвищих і т.п. Пускали теж такі байочки, як напр., що кожний робітник має кожної хвилини вільний доступ не тільки до кожного міністра, але і до самого Сталіна, яким може предложити особисто яку завгодно просьбу. Порядку на вулицях та в місті берегла створена на швидку руку міліція з червоними опасками на раменах, що її членами були переважно молоді українські націоналісти з ОУН, які втішалися зрештою не довго своїми крісами, бо большевики розкусили їх при помочі місцевих комуністів дуже скоро і стали заміновати їх більш надійним для себе елементом. В неділю пополудні пройшла вже містом перша маніфестація львівських комуністів, зорганізована Комуністичною Партією Західної України (КПЗУ), що її учасники в числі 300, переважно молоді жиди, вигукували всякі оклики на честь Сталіна, совєтської влади і червоної армії та співали революційні пісні в польській мові.

Тут варто ще згадати, що на всіх львівських каменицях появилися, так сказати, за одну ніч червоні прапори. Це було зробити легко, бо сторожі домів повіддирали з дотеперішніх польських прапорів їх білу частину, і червоні прапори були готові.

В канцелярії д-ра Левицького в домі Дністра, де в перших днях збирались українські політичні діячі на наради, не замикалися двері. Сходилися туди не тільки діячі УНДО, але й інших політичних груп, між ними й д-р Осип Назарук, що мешкав зрештою за стіною. Одного разу побачив я там і проф. Кирила Студинського, що в останніх роках, як ряний радянофіл, стояв осторонь нашого національного життя. Між зібраними там і виринула думка вислати до нової влади делеґацію центральних культурно-освітніх та економічно-господарських установ, що мала добитися леґалізації діяльности тих установ. Така делеґація в числі до 20 осіб вибралася вже в суботу 23. 9. до ген. Іванова, як першого команданта сов. залоги Львова, та до тов. Міщенка, політичного представника сов. влади, що був висланий на це становище — як казали — з Вінниці. Я відмовився якось від участи в делеґації, тому „Діло" заступав присутній тоді у Львові д-р Степан Баран; представником „Нового Часу" в делеґації був ред Зенон Пеленський. Очолював делеґацію д-р Кость Левицький, якого промову, що її мав він виголосити до обох представників нової влади, одобрили всі приявні.

Як потім оповідали учасники делеґації, її зустріч з представниками сов. влади пройшла гарно і гладко. І ген. Іванов, і тов. Міщенко були вдоволені та не жалували різних обіцянок, особливо останній. Ген. Іанов, що говорив по російськи, відповідаючи на промову д-ра К. Левицького, просив впливати на безпеку, спокій і порядок у місті і ґарантував те саме іменем залоги. А тов. Міщенко, вже українською мовою, розбалакався ширше та обіцяв, як це і є в звичаю большевиків, українському народові всякі блага: і свободу, і землю, і вільний розвиток української культурири й господарського життя, і гарячу підтримку радянської влади для всіх добрих укранїських починів. Запевняв теж, що советська влада несе українському народові не тільки визволення, але й добробут, при чому вона не звертатиме уваги на дотеперішню діяльність громадян, вимагатиме тільки від усіх повної льояльности. Вже в своїй промові звернув був д-р К. Левицький увагу на ролю Української Католицької Церкви та її духовенства в національному відродженні західної вітки українського народу. А в розмові з Міщенком він ще раз вернувся до цієї справи і, зазначивши, що якби не праця нашої Церкви та її духовенства, то Галичина була б за минулих 600 літ уже зовсім спольщена і тов. Міщенко не мав би тут що робити, спитав його просто: А що буде тепер з Українською Катол. Церквою і нашим духовенством? На це Міщенко, не заікнувшись, заявив, що сов. влада все те розуміє і доцінює, що конституція СССР ґарантує повну свободу всім віровизнанням, і Укранїська Католицька Церква буде мати свободу розвитку, а її духовенство зрозуміння й підтримку сов. влади для своєї праці. Це він підкреслив особливо виразно, і д-р К. Левицький, що вернувся з делеґації вповні вдоволений, просив колишнього посла Володимира Кузьмовича піти негайно до Митрополита Шептицького і повідомити його про цю заяву Міщенка, що він і виконав.

(Дальше буде).

Українська релігійна протикомуністична маніфестація в Бразилії

Як уже було коротко згадане в „Свободі" відбулася в Прудентополіс, в державі Парана, в Бразилії, велика релігійна протикомуністична маніфестація українців. Це було дня 26 червня, в неділю, на Свято Христового Серця. Про цю маніфестацію передає бразилійська „Праця" з 1 липня обємистий звіт, з якого довідуємося такі подробиці:

Вже звечора, не зважаючи на непевну дощову погоду, почали з'їздитися до Прудентополя колоністи. Їхали зо всіх сторін велетенської Парани. Їхали верхи, возами, каміньонами, йшли пішки. Приїхали люди навіть з таких далеких околиць, як Венеслав Браз, які не завагалися переїхати шлях 600 км., щоби своєю участю заманіфестувати ворожість до комунізму й вірність Українській Церкві й українському народу.

Не всім, однак, пощастило доїхати. Багатьом довелося вертатися домів, а багато хто поспішно сідлав коні, запрягав кароси й чвалав до Прудентополя.

Релігійні врочистості почалися вже звечора. В 7-мій год. вечора відбулося Всеночне, підчас якого виголосив проповідь о. Мелетій Камінський ЧСВВ про значення свята Пр. Христового Серця.

В год. 9-тій вечора відбувся врочистий Молебень. Починаючи від півночі, щогодини відбувалися Служби Божі. В г. 7.30 на Примарії, яку відправив о. Іриней Вігоринський ЧСВВ і на яку прибули представники Паранського Уряду з репрезентантом губернатора Парани, П. д-ром Антоніо Шабо Біская, генеральним прокурором Парани, відбулося спільне Св. Причастя за переслідувану українську ерархію, вірних та за перемогу українського народу над всіма ворогами.

Тисячі людей стали навколішки, а зними й репрезентант губернатора, п. д-р Антоніо Шабо Біская, щоб прийняти Св. Причастя з рук ОО. Іринея Вігоринського ЧСВВ, Миколи Іваніва ЧСВВ, Венедикта Мельника ЧСВВ, Мелетія Камінського ЧСВВ і Христофора Савенка ЧСВВ.

В год. 9.30 розпочалася Урочиста Служба Божа, що її відправив о. Мелетій Камінський ЧСВВ в асисті дияконів о. Венедикта Мельника ЧСВВ і о. Доротея Шимчія ЧСВВ. Співав церковний хор під орудою о Йосафата Роґи ЧСВВ. Велику проповідь про значення Свята Серця Христового і наші обов'язки у зв'язку із цим сказв о. Микола Іванів ЧСВВ.

На той час зібралися вже люди з усіх колоній, приїхали чотири каміньони та омнібус з Іваїв, приїхали члени української громади з Понта Ґросси, і церква не могла всіх вмістити. Велика маса вірних, яку обчислюємо приблизно на 5,600 осіб виповнила по береги церкву, церковне подвір'я й вулицю навпроти церкви. На церковному подвір'ї встановлено голосники й люди уважно прислухалися Службі Божій та словам проповіді.

О. Микола Іванів говорив про наближення тих страшних часів, що їх заповіли нам пророки. Боротьба проти поширення комунізму не є нашим тільки політичним, чи національним обов'язком. Вона є, передусім, нашим християнським обов'язком, сказав проповідник, насвітлюючи блуд комунізму з точки зору науки Католицької Церкви. Правда, однак, мусить перемогти і запанувати над світом, але коли то станеться, якщо християни забуватимуть свій обов'язок, забуватимуть, що „віра без діл мертва єсть?" Ми всі повинні вставитися за правду, навіть, якщо б нам загрожували перслідуванням, загрожувала смерть, мусимо вставитися за правду, як вставлялися за неї наші предки-козаки, що затримали під Віднем навалу монголів, як жертвують себе тепер для неї наш нарід на Рідних Земях та наша УПА, бо та правда, то є сам Христос.

Кожного, хто в хвилини спільного Святого Причастя та врочистої Служби Божої спостерігав нарід, вражало, що всіх опанувало напняття правдивого релігійного захоплення. Всі, до останньої людини на подвір'ї і на вулиці, не розмовляли, а напружено прислухалися. В такому загальному настрої завершилася Служба Божа і відбулася посвята Пр. Серцю Христовому.

Всіх попереджено заздалегідь про порядок демонстрації, хто за ким йде. І тому, по черзі, виходять спочатку люди з хрестами, хоругвами та прапорами, потім священики, хор, діти, Сестри Служебниці, жінки й дівчата, а завершують похід чоловіки. Всі стають в ряди, вісімками. Далеко понад кілометр розтягається похід, несучи десятки транспарентів: „Христос наша Сила", „З нами Бог — Правда переможе", „Україна жертва большевицької Росії", „Домагаємося розділу Росії на вільні національні держави", „Домагаємося звільнення нашиь єпископів-мучеників", „Героям УПА слава!", „Хай живе Українська Головна Визвольна Рада", і т. д.

Ще перед маніфестацією розкидано кілька тисяч летючок, в яких докладно з'ясовано ролю України в боротьбі проти комуністичної Росії та завдання маніфестнації.

Похід прямував до великої площі, де міститься прудентопільська камера й в повному порядку станув навпроти збудованої напередодні трибуни. Над трибуною велетенський плякат із статистикою українських жертв російської тиранії. Перед плакатом хрест з терновим вінцем та три прапори: папський, наш синьо-жовтий та в центрі державний бразилійський. Трибуну прикрашено пальмовими вітами, а спереду велике гасло: „Христос наша сила" та „Хай живе Бразилія — батьківщина свободи". Один по одному підходили до мікрофону промовці, що їх викликував о. Климентій Прийма, парох Малету, який відкрив урочисті Збори. Першим промовляв префейто Прудентополя Вп. п. Ажберто Нютон, який в імені місцевої влади привітав маніфестацію, солідаризуючися з нею, вітав її ініціяторів ОО. Василіян та Філію ТПУК й побажав їм дальших успіхів. Представник естадуального парляменту депутат Шпунгольц говорив про значення боротьби проти комунізму. О. Ґабрусевич закликав маніфестантів ширити в світі правду про українські визвольні змагання, про героїчну боротьбу УПА й цілого українського народу проти большевизму. З черги о. Мелетій Камінський ЧСВВ говорив, що світ поділився на два ідеологічні табори й Україна є тою країною, яка принесла найбільші жертви для табору Божих сил. Промовець підкреслив значення Української Повстанської Армії для цілого світу. Промовець підкреслив провідну ролю України в боротьбі на сході Европи, почнаючи з самого моменту повстання комуністичної Росії. Україна в тому самому таборі, що й Бразилія і, знаючи християнізм, традиції, культуру й почування Бразилії, не можемо мати сумнівів у тому, що прийде час, коли ці обидва народи разом схрестять зброю проти Росії.

Після того, о. Климентій Прийма прочитав проєкт ухвал маніфестації, який тисячні збори затвердили грімкими оплесками та окликами „Віва" й „Слава". Збори ухвалили, також, надіслати телеграми до Святішого Отця, до Президента Бразилії, до найвищих церковних Достойників, до Організації Об'єднаних Націй та до Паранського Уряду.

Після того, з промовою узнання ініціятиві паранських колоністів українського походження, виступив репрезентант губернатора Парани, генеральний прокурор держави Вп. п. Антоніо Шабо Біская: теорія й практика большевизму перетворили людину на звірину, ми всі разом протестуємо проти того, що большевизм позбавив людину Бога, родини, власности, що він уярмив не тільки тіло людини, але й людську душу. Людину створено по образу й подобію Божому й тому вимагаємо ми свободи своїм релігійним, національним, родинним, освітним і іншим почуванням, як, наприклад, право користатися з плодів свого труду, із своєї власности. Ці всі засади покладено в основу бразилійської державности і тому Бразилія рішучо пірвала з 'комунізмом і одною з перших стала до його поборювання. Тому й Паранський Уряд, як і Уряд цілої Бразилії, вітає цю ініціятиву Чину Святого Василія Великого, — цю маніфестацію, що не одного остереже перед комунізмом.

По закінченні промов, похід рушив назад до церкви й велична маніфестація закінчилася. Не можна не відзначити, з якою щирістю відгукнулися на заклик до маніфестації всі наші громади й окремі особи. Окремо вміщуємо листи та уривки з листів з міст, звідки представники не могли приїхати, або були перешкоджені й надіслали свої авторизації: з Малету, Сан Павло й Куритиби.

Маніфестація готувалася й організувалася не поодинокими людьми, а цілою громадою. Українська громада довела в цій справі свою єдність у бажанні виступити проти большевизму й розповісти світу правду про боротьбу українського народу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Пригадка Допомогового Комітету.

Проситься усіх тих, котрі забрали лісти на Великодну писанку для Українського Допомогового Комітету, а їх ще не звернули, щоб якнайскорше це зробили і принесли зібрані гроші з лістами, як теж лісти, на які нічо не зібрано, щоб можна зробити кінцевий рахунок і замкнути книжки.

Рівночасно проситься всіх тих, які приїхали до Дітройту через Зл. У. А. Д. Комітет і працюють, аби почали звертати потрохи ті гроші, які отримали як позичку від Укр. Допомогового Комітету.

Фінансовий стан У. Д. Комітету з кожним днем зменшується, бо майже кожного дня ще треба декому з новоприбувших грошевої помочі, а приходу нема.

Тому саме УДКомітет змушений отсею дорогою просити заінтересованих в цій справі осіб, щоб сповнили свої зобовязання.

Гроші, позички і лісти буде відбирати касієр кожного четверга від год. 7 до 9 вечером в „Ukr. Mich. League" при 6690 Michigan Ave. — Tel.: TA 5-9675

Іван Каменецький,
скарбник.

———o———

ШЕРОН, ПА.

З ювилею парохії для УПА.

В неділю 24 липня святкувала парохія св. Івана 24-літній ювилей. Приїхали громади з Лорейн і Леквуд Огайо зі своїми хорами і парохом о. Петром Петрушем.

При співі злучених хорів обидва о. С. Мусійчук і о. Петруш відправили Службу Божу, а потім був у салі бенкет в честь піонірів нашої громади. Витали їх від згаданих громад: В. Момрик з Лейквуд і п. Муштук з Лорейн. Святочну промову виголосив п. Микола Сикута з Лорейн, а також зложив привіт новоприбувший скитальник п. М. Головецький, тепер в Лорейн.

Концерт був гарний і багатий. Співали місцеві хори Шерон-Нюкесл, танцювали наші молоді танцюристи, головною атракцією був хор Лейквуд-Лорейн, що під орудою о. Петруша дав гарну програму. Найкраще подобались таки старі наші народні пісні. При цьому зібрано на піддержку УПА $10 і вислано до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії.

Свій.

———o———

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Підготовка до 55-річча У. Н. Союзу.

Щоби відсвяткувати 55-річча Українського Народного Союзу скликано на наради 19 липня за ініціятивою підписаного відділи 140, 274, 230 і 348. Прийшли урядники згаданих відділів. Ініціятор відкрив наради, представив, про що йде справа, а тоді розвинулася дискусія. Забирали голос: пані Меріл, Кравець, Мушинський, Роган, Дубас, Сенедіяк і Стахура. З дискусій винесено рішення, щоб скликати ще одні збори.

На день 25 липня мали зійтися ще раз урядники місцевих віділів, а крім того на 22 липня мали поїхати до Клівленду на запрошення головного радного, Дмитра Шмаґали. У Клівленді має відбутися ювилейне свято 28 серпня б.р.

На нарадах урядників в Йонґставн 25 липня запропонував підписаний вибрати комітет ювилейного свята, до якого ввійшли: пані Періг, як предсідниця; пані Стахура, як заступниця; Сенедія, як касієр; Липушинський — заступник, Павловський — секретар, Мушинський — заступник. Контрольори: Роган, Кравець і Войтович.

Свято відбудеться 2 жовтня в Українській Галі. Прохаємо всі інші установи, щоб на той день стримялися з своїми імпрезами. Дальша програма буде проголошена в газетах.

Іван Павловський,
секретар.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТОВ. „ДНІСТЕР", ВІД. 361 У. Н. СОЮЗУ В НЮ ЙОРКУ

сповіщає своїх членів про несподівану смерть

МИКОЛИ МУРАШКА

свого довголітнього Члена, визначного Громадянина й Голови У. Н. Союзу.

Похорон Покійного відбудеться з української католицької церкви св. Петра й Павла при Ґрін і Сусекс Ст. в Джерзі Ситі

В СУБОТУ, 6. СЕРПНЯ 1949 Р.

В ГОДИНІ 9. РАНКУ

Прохається усе Членство „Дністра" віддати останню прислугу Покійному.

ЗА УРЯД ТОВ. „ДНІСТЕР":

Микола Левкович, голова; Петро Кучма, фін. секретар; Стефан Левко, рек. секретар; Іван Шамен, касієр.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ 1949 Р.)

(Докінчення).

Оксфорд, Н. Дж.: Г. Ковальчук $5.

Н. Арлінгтон, Н. Дж.: В. Кучкуда $10.

Юніон, Н. Дж.: Дохід з нагоди уродин п. А. Винник. Зложили: Н. Винник $3; по 2: А. Винник, Е. Джобій, О. Лисак, Т. Каськів, В. Середович, А. Соколовська, О. Сайкевич; по 1: С. Присяжна, П. Хома, А. Прихода, А. Швець, Л. Слободюк, Е. Цяпка, І. Гайдучок, О. Загібайло, М. Валш, С. Стеців, Галанеч, А. Кіць, М. Галко, С. Галко, К. Мисик, В. Ґулька, А. Райца, Д. Шнел, А. Левицька, І. Настюк, М. Настюк, В. Максимич, Прокіпчак, С. К. Боднар, М. Сокальська, М. Гладка, Грицак, Шрамовят, Фело, Крулик, Прісіцка, М. Федчишин, Ґиц, Понелюк, Мотляк, Коцур, Салабун, П. Гинда, М. Павлусь, К. Сута; решта дрібними.

Дітройт, Міш.: Комітет Военної Допомоги $252, Комітет Военної Допомоги 100, Й. Посівяк 10, Ф. Мушинський 5.

Дирборн, Міш.: М. Захарійчук $10.

Клівленд, Огайо: Злучені Українські Організації $33, Тов. Івана Франка, відділ 334 УНС 10, М. Савчук 5, А. Юзва 5, Перл Молодець 6, Ф. Русиник 5.

Говмвор, Огайо: Галина Гоменюк $5.

Елирія, Огайо: М. Головецький $5.

Кемпбел, Огайо: А. Данильчак $5.

Шікаго, Ілл.: Братство Св. Стефана, відділ 221 УНС $134, А. Й. Заброский 5, Ю. Заплаторч 10, Ф. Скоропад 5, М. Пудик 5, Укр. Правосл. Церква Св. Петра 5, Т-во „Дочки України", відділ Золотого Хреста 25.

Джоліет, Ілл.: Тов. ім. Шевченка, відділ 111 УНС $81.

Міннеаполіс, Мінн.: П. Андрушак $5, Амбросяк 5.

Сейнт Пол, Мінн.: М. Г. Гайдак $5.

Чікопі Фоллс, Мінн.: М. Федорів $5.

Зим, Мінн.: Антін Ляник $5.

Матапан, Масс.: Сестр. Пресв. Покрови $50.

С. Дерфілд, Масс.: В. Гудзма $5.

Сейлем, Масс.: С. Бурий $5.

Бриджпорт, Конн.: Злучені Укр. Амер. Організації $34.

Гартфорд, Конн.: А. Данилюк $10.

Вашингтон, Д.С..; Амер. Укр. Товаристо $200.

Вилмингтон, Дел.: Укр. Прав. Церква Св. Петра й Павла $33.

Джапа, Мд.: Олекса Дзємюк $10.

Люблин, Віск.: П-ство Ветяновські $5.

Менчестер, Н. Г.: Відділ 45 С. У.А., вкладка $10.

По $4.00: М. Люлька.

По $3.00: Неля Турулов, В. Пархут, В. Танін, П. Марціборський, Р. Соломчак.

По $2.00: В. Яремчук, М. Поливчак, Д. Ґізовський, С. Пазечин, Анна Бойко, Й. Шило, А. Данієль, Й. Руцкий, М. Данильців, О. Бойко, А. Юхімчук, Е. Назар, Розе Савчак, Марія Древняк, Розе Завінська, Й. Сидорович, Г. Баляс, А. Куль, Т. Коляр, М. Будняк, А. Серафін, Л. Пронович, В. Найдан, С. Стібак, Колодій, М. Мороз, А. Діокер, М. Брутка, Р. Іванюк, Ф. Гуф, М. Люлька, К. Лешняк, Н. Пелепешин, М. Стронґваска, Ф. Шалянський, Е. Ковальський, В. Русиник, В. Дучемінський, А. Зеліско, М. Коваль, М. Корчинський, С. Солчаник, О. Бойко, Е. Кристалюк, І. Мевкало.

По $1.00: А. Зозуля, Д. Нападай, А. Андершін, С. Федицький, С. Гнатківський, П. Папроцький, Тупіс, П. Боразч, К. Крушай, І. Харевич, М. К. Сисин, Й. Колодрубський, Софія Стефанюк, Н. Данилюк, М. Славич, І. Палька, М. Штиць, Д. Кошіль, Г. Олійник, Г. Колодрубський, Т. Симчик, В. Качмар, Р. Масней, П. Воробій, К. М. Демкнурий, А. Набенезний, А. Дюрка, Л. Церковнік, Марія Г. Лемеґа, Г. Іванець, М. Муха, А. Терешенко, М. Боячко, М. Рудик, М. Колеса, П. Ляушуб, І. Дзядів, Н. Погребний, М. Фліс, П. Лянови, В. Гаррис, Н. Ґіба, С. Максимяк, П. Соболяк, С. Ясик, С. Ласкови, І. Падучак, А. Волчанська, М. Туркало, О. Град, Марія Савран, І. Гома, М. Дикрин, А. Децик, Д. Ґиба, М. Шибінський, І. Пастух, В. Дупіряк, Я. Ярема, І. Костів, Й. Кейса, С. Марущак, Н. Ґурань, В. Танчак, І. Данківський, Т. Козевич, Н. Найдушак, П. Вібли, М. Древняк, Г. Кунклі, Гр. Чмир, Й. Люзнак, Кантуляк, А. Лобур, І. Василина, К. Л. Матвійчук, В. Буртин, С. Козопас, С. Димінський, Т. Данко, П. Ропицький, Г. Гнатишин, С. Ґлович, А. Вишиваний, О. В. Дяків, А. Ярега, А. Щур, В. Савчук, І. Бабій, Гр. Верес, М. Кучней, В. Каспрун, С. Пітяк, Р. Басен, М. Горинь, С. Микитка, М. Шафран, М. Плугатор.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.,
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПОПЛИВУТЬ ЗДОБУВАТИ АНГЛІЮ, ЯК ТОМУ 1,500 РОКІВ.—Так були прикрашені тому 1,500 років кораблі, на яких вікінґи перший раз здобули Англію. Так теж виглядав тодішній вікінґ зі зброєю. В память тої далекої події поплинуть тепер знов до Англії й вийдуть на беріг в тому самому місці, в якому висіли вікінґи з-перед 1,500 років. Та тим разом це робиться більше в цілі заохоти нащадків вікінґів відвідувати Англію, а англійців, щоб відвідували країни вікінґів.

ПРИКЛАД, ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ.

Ворожа пропаганда із запеклою завзятістю намагається поділити нас на східняків і західняків, придніпрянців і придністрянців, карпато-росів, і галичан, православних і католиків, бандерівців і мельниківців, уенерівців і гетьманців, бльондинів і брунетів. В останньому часі вона з особливою наполегливістю хоче забити також глибокого клина між старими американськими іміґрантами й новими, або так званими „скитальцями".

Ця Каїнова робота знаходить, на превеликий жаль, деякий податливий ґрунт серед малосвідомих і темних верств нашого громадянства. Але велика більшість наших людей, відвертаючись від ворожої пропаганди, не тільки морально підтримує своїх братів, а й часто-густо приходить їм із матеріяльною допомогою, незалежно від того, звідки той собрат походить, до якої церкви вчащає або якого політично - групового світогляду тримається.

В цьому числі нашої газети видрукована подяка двох новоприбулих глинянців (м. Глиняни коло Львова) двом раніш прибулим до Америки глинянцям, яка красномовно свідчить про те, що для українця, який носить Бога в серці, вистачають слова „земляк", „краян" чи „односельчанин" щоб це серце широко розкрилося і чинно виявило ту християнську чеснотливість, яка в багато разів сильніша від податливости на отруйну ворожу пропаганду. З цієї заяви бачимо, як двоє раніш прибулих до Америки глинянців, а саме Василь Козак і Андрій Саламин (обидва з Брукляну), глибоко перейняті приїздом з европейської „скитальщини" двох „краянів", не тільки охоче служать їм всякого роду порадами і вказівками, так потрібними в нових обставинах життя, а ще й вкладають кілька тисяч тяжко заробленого гроша на відкриття цим новоприбулим їх власної „бизнесової" спілки.

Чи багато подібних прикладів жертвенности і братерської любови знаходимо в чужонаціональних середовищах?

Відмічаючи з великою приємністю цей соняшний вияв доброчинности американських українців, тішимо себе надією, що він стане живим побудником до так потрібного всім нам взаємопідтримання, взаємотолеранції і братерського всеоб'єднання.

Д.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКСПОРТ ЗБІЛЬШИВСЯ В ЧЕРВНЮ

Вашинґтон. — Статистичне бюро виявляє, що американський експорт за місяць червень зріс з $1,078,400,000 до $1,104,000,000. Зате зменшилася кількість імпорту на приблизно 11 відсотків в порівнянні з червнем минулого року. Британські кола звертають увагу на те, що Злучені Держави роблять менші закупна закордоном, а це зменшує добробут чужих країн.

СЕНАТ ВІДКИНУВ ТОЧКУ ПРО ОБОВЯЗКОВЕ ЗАКУПНО ЗБІЖЖА В АМЕРИЦІ

Вашингтон. — У сенаті повалено 52 голосами проти 32 пропозицію, щоб при висилці приблизно двох біліонів долярів з ухвалених півшоста біліона на чужинну допомогу, вмістити клавзулю про обовязкове закупно надвишки американського збіжжя, а ні то загалом не давати допомоги. У такий спосіб сенат станув на становищі віцепрезидента Албена В. Барклі, щоб не звязувати чужинну допомогу з американськими внутрішними справами.

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

(Продовження зі стор. 2-гої)

Україні, Кубані й інших областях СССР. Я відповів: „Так, дійсно, голод і людожерство були, і загинули мільйони невинних людей. За цю правду я ладен умерти". Парфанович знияковів і ледве промовив:

— Так... так... такі труднощі були... Але в цьому совєтська влада не була винна...

Тоді, в ті страшні роки все звалювали на „куркульський саботаж". А потім, коли цей „громозвід" перестав бути переконливим захистом від обвинувачень большевиків у злочинах 1932-33 років, про цей голод зовсім перестали говорити.

(Дальше буде).

ПРАЦЯ

ПОТРІБНО ДВОХ АЛЬТІВ І ОДНОГО ТЕНОРА,

платних, як рівнож і любителів мистецького церковно-хорового співу.

Голоситись в суботу, 6. серпня точно в год. 7-мій до дириґента хору **П. Куриленко, 300 East 4th St.** (на ІІ. поверсі), **Ню Йорк.**

ШУКАЮТЬ ЗАЙНЯТТЯ

Пошукую МІСЦЯ ПРАЦІ як керівник, помічник, заступник, бухгальтер, піднаємець і т. п. у самітних або старших віком власників підприємств і курячих фарм. Як бувший купець і промисловець з краю, самітний, знає англійську мову, досвідчений та ручить за збільшення обороту. Поручення від знаних осіб і товариств. Ласкаві зголошення до **Адміністрації „Свободи", Jersey City,** під "Ted".

ПОДЯКА

З почуттям повної несподіванки і невимовним душевним зворушенням, від глибини наших серць дякуємо Дорогим нашим Краянам — Високоповажаним Панам: **Василеві Козакові** (191 Bedford Ave., Brooklyn) і **Андрієві Саламинові** (259 Nassau Ave., Brooklyn) за братерський з їх боку жест, який вони виявили у відношенні до нас тим, що допомогли більшою сумою відкрити підприємство „Хемічне чищення, прасування і направа убрань" (65 St. Mark's Place, between 1 & 2 Aves.) у Ню Йорку і потім це підприємство передали в повне наше посідання.

Новоприбулі скитальці з Европи:
Інженер Володимир ХАМУЛА і Данило СЕРНА.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 2149. Джена в непевності.

Джена не пізнала Тікара, свого льва, що вона його колись освоювала. Коли вона побачила, як Тарзан змагається з дорослим львом, їй здавалося, що він одурів і вона почала втікати з життям.

Одначе за хвилину вона отямилася і зрозуміла, що їй не можна покинути Тарзана, хворого чи здорового.

Вона швидко повернулася. Одначе як вона приглядалася через корчі, вона була збентежена.

Те, що зпочатку виглядало на приязне дужання, перемінилося на смертельну боротьбу.